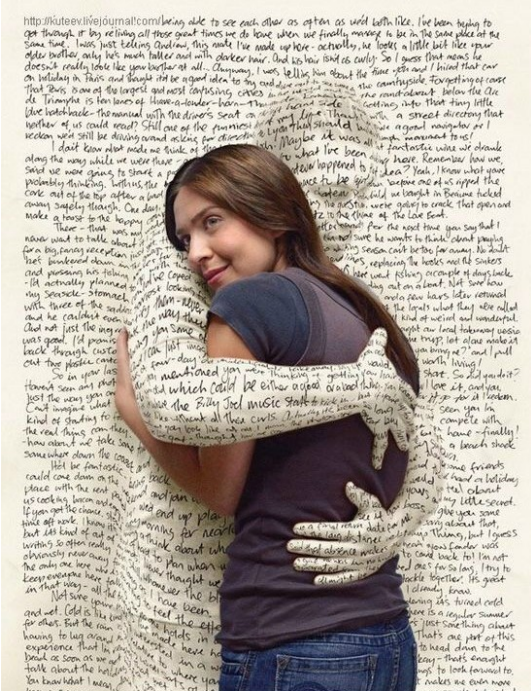

Nasıl Bir Eğitim?

İçeriği Yazan: Okur Zaman: Cum, 02/07/2010 - 07:30

Yazar: Hakan HABİP

Giriş

“Nasıl bir eğitim” sorusuna bakış açım şöyle: “Siyasi, askeri, ekonomik, bilimsel, sanatsal, fikişel, kısaca etki imkanı olan kişilerin “toplumun hizmetkârıyım” diyen, böyle hisseden ve yaşayan bireyler olarak yeşermesi için nasıl bir öğrenim sistemi olmalı?”

Değerli okuyucu, son 10 senedir öğrenim konusunda bazı fikirler geliştirdim ve farklı ölçülerde paylaştım. Çağrıyı bir fırsat olarak değerlendiriyorum. Paylaşımın bu topraklar için faydalı olacağına inanıyorum.

Yazıdaki önceliğim öğrenim sürecinin *ruhıyla* ilgili. “Ruh” kelimesini de öğrenimin *hedef + değerleri (arayüz)* kavramları olarak değerlendirebilirsiniz.

İçerik, öğretmen formasyonu ve içeriğin nasıl aktarıldığı ve bugünkü okulların nasıl değişmesi gerektiği konuları önceliklerim değil. Ancak, bu noktalarda da değişim hakkında bir başlangıç yapıyorum.

Ülkemizde ve dünyada da öğrenim konusuyla ilgili en büyük sorunların *hedef ve değerler (arayüz)* noktalarında olduğunu düşünüyorum. Çözüm zihinsel bir zıplama gerektiriyor. Bu zıplama olduktan sonra geliştirilen içerik, öğretmen formasyonu, aktarım yöntemleri ve “*yeni okul*” modellemesinin *göreceli olarak* daha kolaylıkla olabileceğini düşünüyorum. Uzmanlarıyla birlikte bu konuda seve seve çalışırım.

Peki, burada ifade edilen fikirler “*ne kadar evrensel, bu topraklara ne kadar uygun, ve ne kadar yaşama geçebilir*” diye sorarsan, bu konularda, değerli okuyucu, sen karar vereceksin. Kararında acele etme. Çünkü kararın *her şeyi* sorgulamana sebep olacak.

Yazdıklarım tek kelimeli bir teklif içeriyor. Bu teklif belli varsayımlara dayanıyor.

Bahsettiğim varsayım ve kavramlar 1999-2000 yıllarında bir dizi proje üstünde çalışırken karşıma çıktılar. Son 11 sene içinde onlarca kişiyle (her yaştan, yöreden, ülkeden, öğrenim seviyesinden, ekonomik durumdan) bu kavramları paylaştım. Neredeyse hepsi, kavramları doğru algıladı ve değer gördü. Fikirleri eyleme geçirip, farklı yerlerde iş geliştirme bağlamında kullandım. Sonuçlarından memnunum, devam ediyorum.

“*Nasıl bir eğitim?*” sorusunda hakkıyla cevap verebilmek için “*neden yaşıyoruz?*” sorusuna cevap vermemiz gerektiğini düşünüyorum. Teklifim: “*üretim.*” En geniş anlamıyla bu kelimeye sahip çıkalım. Eğer çıkmazsak, o zaman başka kavramlar empoze ediliyor ve bu kavramları kabul edip, yaşamak zorunda kalıyoruz. Ne yazık ki, empoze edilen kavramların çoğu “*tüketimi*” içeriyor: Tüketilenler de çoğunlukla zaman, enerji, çocuklarımız, ve doğa oluyor. Hepimizin vicdanımıza dayanarak seçimimizi “*tüketim*” yönünde değil, “*üretim*” yönünde kullanacağımıza inanıyorum. **Yaşamın ve öğrenimin hedefi olarak tek kelimeli teklifim: “*üretim.*”**

Varsayım 1: Evrenin en kısa ve basit imzasının “*üretim*”, “*değer üretimi*”, “*farklıları bir araya getirerek değer üretimi*” olduğuna inanıyorum. Ancak farklı cinslerin üretebilmesiyle, yaşam bunun basit bir örneği. Cinsleri bırakıp, derine inerek, bakıyoruz ki farklı DNA’lar sağlıklı nesiller oluşturuyor, benzer DNA’lar sorunlu nesiller.

Farklıları bir araya getirip, birlikte üretmek *evrenin, yaşamın* hedefiyse, öğrenim sistemimizin hedefi de bu olması gerekmez mi? Yaşam şeklimiz bunu ne kadar yansıtıyor? Ve yansıtmıyorsa, evrene ne kadar uyumluyuz?

Tarihteki yönelimler bize kılavuz olabilir mi? Bugün yapacağımız tercihler geleceği şekillendirmemize yardım eder mi? Benim her iki soruya da cevabım, inancım: Evet.

Varsayım 2: Kendimizi ifade etmek için seçtiğimiz her kelime fikirlerimizi, fikirlerimiz vicdan denilen değerlerimizi/seçimlerimizi, değerlerimiz eylemlerimizi, eylemlerimiz bizi, biz toplumu, toplum da dünyayı adım adım şekillendiriyoruz, diye düşünüyorum.

“Eğer biz ne yapsak da fark etmez, gelecek zaten yazılmış” gibi kaderci bir düşünce şekliniz varsa, o zaman yazdıklarım sizi düşündürebilir, hatta rahatsız edebilir. Belki de en çok erişmek istediğim kişiler, fikirlerimle sarılmak istediğim, ikna etmek istediğim kişiler sizlersiniz. Umarım size erişebilirim.

Yazının kalanında önce insanlık tarihinde yaşananları ve öğrenimin tarihçesini en genel hatlarıyla yorumlayacağım. Sonra bizi nasıl bir gelecek bekliyor, konusunda da inancımı paylaşacağım. Bu arada daha sonra olumlu geleceği inşa yolunda araçlarımızı seçeceğim: kelimeler, deyimler, değerler ve fikirler.

“Nasıl bir eğitim” sorusuna sağlıklı cevap verebilmenin yolunun; yaşam sebebimizi seçip, ona göre değerlerimizi gözden geçirip, yine bu değerlere göre öğrenimi modellemekten geçtiğine inanıyorum.

Zaman boyutu

Yorum 1: İnsanlık tarihinin *gerçekten* çok kısa, hızla ileri sarılan bir özeti:

Sahip olmak mı, var olmak mı? Bir sıfat olmak mı, birlikte inşa etmek mi? Zorbayla - akıl yolcusu arasında kapışmalar: ... avcı, çiftçi, sınırların çekilmesi, ateşin bulunması, tarım, dil, alfabeler, yazı, yerleşik düzen, yerleşik inanç modelleri, gıdanın tuz ve baharatla uzun süre saklanabilmesi, ilk birikimler, birikimler için kapışmalar, kapışmalardan uzaklaşmak için yolculuklar, tekerlek, değiş-tokuş için para, keşifler, hayatta kalma ve navigasyon becerileri, bilinmeze yolculuk sırasında ihtiyaç duyulan inanç modelleri, yerleşik düzen ve gezgin yaşam arasında git-geller ve çelişkiler, coğrafyaya bağlı deneyim, etkileşim, öğrenim, ve üretimler ... doğayla, hastalıklarla, gruplar içi ve arası mücadeleler ... sahip olma odaklı ve inanç odaklı yaşamın sonucu feodal yapılar ve bunlar arası güç için çatışmalar ... çatıştıkça anlamsızlaşan yaşam ... rönesans denilen fikir, paylaşım, ve üreten bireyin isyanı, hür olmak isteyen ruh, iradesiyle şekil veren, üreten birey, ... dünyanın keşfi, kitap, harita basımı, feodal ve emperyal gücün üreten tüccar, halk ve milliyetçi duygularla köşesine itilmesi, kutusundan çıkan bu kavramı bayrak eden sahip olma arzusu, endüstriyel devrim sonucu değerini yitiren birey, üreten kurumların eline geçen güç, gücün çatışma araçları için kullanılması sonucu ortaya çıkan dengesizlikler, petrol çağı ve gelişmelerin ivme kazanması, suni gübre ve ucuzlayan gıda, unutulmuş doğal tarım bilgileri, hızla artan nüfus, mobilite, teknoloji, iletişim, internet, hızla artan paylaşım, yok olma yolunda özlük hakları, genetik mühendisliği, nano teknoloji, yaşlanan nüfus, ... ilaçla, inançla, milliyetçilikle, ırkla, cinsellikle, tüketimle, medyayla, futbolla güdümlenen, kahveyle uyutulan toplumlar, ... dünyanın ruhundan uzaklaşıp, onu dinlemeyi unutan, kendine yabancılaşan, bir taraftan kendini genetikle ölümsüzleştirmeye çalışan, bir taraftan değiştirdiği iklimle, geliştirdiği çatışma araçlarıyla tüm yaşamı yok etme tehdidi altında tutabilen, ... bir taraftan uzaya, bir taraftan denizlerin altına, atomun içine uzanmaya çalışan, kibir ve hırsla gözü dönmüş ve diğer tarafta bunları farkında olup ne yapacağını bilemeyen ... geliri ve farkındalıkları uçurumlarla ayrılabilen ... cimbız ve aynasıyla, umursamazlığa itilmiş, eksi ve artısıyla: **İnsan** - evrenin çocuğu: borçlu!

Borçlu olduğu ders: **Çevre - enerji - gıda** konularını dengeleyip, *neslini devam*

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

ettirebilme dersi. Dünyada yaşam devam edecek mi? Bildiğimiz gibi bir *yaşam* devam edecek mi? Çatışmasız ve dengeli bir yaşam olabilecek mi? Hatta insanlık dünyada kurabildiği dengeli yaşam sayesinde açlığın sonu, herkese sağlık, yaşamın uzaması, zekanın artması, uzay yolculuğu gibi asırlardır hayalini kurduğu gelecek kapılarını açabilecek mi? Yoksa, oyun buraya kadar mı?

“Bu borç adil değil. Yüz veya binlerce neslin hataları sonucu” desek de boş. Aşılamayacak bir duvarın önünde mi, yoksa muhteşem maceralara gebe bir geleceğin kapısının önünde miyiz, biz karar veriyoruz. Alınan karardan sorumluyuz. Karar önce bizi, sonra da geleceği şekillendiriyor.

“Eğitim” dediğimiz kavram bugüne kadar bizi nasıl inşa etti? Kullanılmış modellerden ne öğrenebiliriz?

Yorum 2: Öğrenimin gerçekten çok kısa tarihçesi:

Kızılderili (yerleşik): “Bir çocuğu eğitmek için bütün bir köy gerekli.” Ağızdan ağza, farklı bireylerin çocuğu hazırlaması/ donatması / ihtiyacı olana destek olması. Belki de “farklılıkları bir araya getirerek üretelim” kavramına en yakın yaklaşım. **Kabile içinde yaygın. Yapı: dağınık. Amaç: yaşam için donanım.**

Denizciler (gezgin) – dünyayı adım adım keşfedenlerin elindeki bilgilerin bir bölümünü siyasi patronlarının oluruyla yanlarına aldıkları yetenekli kişilere aktarması. Bu da “farklılıklara giderek çözüm üretmeyi öğrenim” modeli. Dönüşte katılımcılara büyük avantajlar sağlamış. **Erişim çok, çok sınırlı. Yapı: hiyerarşik. Amaç: güç elde etmek için donanım.**

Endüstriyel devrim öncesi (yerleşik) – çoğunlukla dini kurumların ve öğretmen tutabilecek zenginlerin verebildiği içerik. **Erişim çok sınırlı. Yapı: hiyerarşik. Amaç: yaşam sonrası için donanım.**

Endüstriyel devrim sonrası (yerleşik) – Mekanikleşen bireyin “1’inci sınıftan mezun olursa, makinenin bir çarkı; 2’nci sınıftan mezun olursa, daha önemli bir çarkı olabileceği” feodal bir mantıkla kurgulanmış ve bugüne kadar gelmiş, modası geçeli çok olmuş, şu aralar “şirket” denilen organizmayı destekleyen model. **Göreceli olarak yaygın. Yapı: çoğunlukla hiyerarşik. Amaç: para kazanmak için donanım.**

İnternet çağı (yerleşik ve gezgin) – Herkesin istediğini istediği anda öğrenmesi, öğrenirken dünyanın her bir yanından kişilerle etkileşim içinde olabilmesi durumu. Öğrenirken üretmek mümkün. Alışılmış yaşa bağlı hiyerarşilerin anlamsız olduğu usta – çırak ilişkileri. Öğrenimin maliyeti neredeyse herkese ulaşabileceği kadar düşmek üzere. “Nasıl bir model olmalı” sorusu her ülkede soruluyor. “Okul yaratıcılığı öldürüyor” diye haykıran da çok. Merkezi yaklaşımların anlık değişimler yaşanabilen bir içerik uzayında yetersiz kalması ve diğer sorunlar ülkemize özgü değil. **Yayılma hızı ve olumlu gelişim potansiyeli yüksek. Yapı: dağınık, kaotik, fraktal. Amaç: çözüm üretmek için donanım.**

Gelecek nasıl olabilir?

Varsayım 3: En hızlı değer üretimi fikir, yetenek ve sermayenin hızla ve karşılıklı güvenle bir araya gelebilmesini talep ediyor. Dolayısıyla, bu talep, bu kavramların eşdeğer olduğu bir geleceği tasarlıyor. **Varsayım 4:** Etkileşimle üreten **fikir toplumunun** ayak sesleri her yerde duyuluyor. Her yaşın, her ekonomik durumdaki kişinin, her öğrenim seviyesindeki kişinin üretken olabilmesi

mümkün.

Kelimeler = Kanat çırpışı

Yorum 3: Kelebek etkisi bize umut olabilir mi?

İnsanlık olarak bu kadar çuvalla, sonra da bir kelebekten umut bekle! Kaos kuramıyla ilgilenmiş kişiler *kelebek etkisini* duymuşlardır. Bir yerlerde bir kelebeğin yumuşak kanat çırpışı, uzaklarda mükemmel bir fırtınaya sebep olabilir. Peki bu yaklaşımı coğrafya dışında görüyor muyuz?

Bir fikir çıkıyor ve sonucu kısa zamanda farklı yerlere dağılıyor ve farklı etkiler doğuruyor. Vikipedi Kuzey Amerika'nın ucuz işçilik arayış fikrinin nasıl Amerikan iç savaşına, bunun da dolaylı olarak Rusya'nın Orta Asya'yı ve İngiltere'nin Doğu Hindistan'ı işgaline sebep olduğunu yazıyor.

Kanımca fikirler kelekelerden aşağı kalmıyor. Ne dersiniz? Peki ya fikirleri oluşturan kelimeler? Tekrarlayacağım ama: **kelimelerin fikirleri, fikirlerin değerleri, değerlerin eylemi, eylemin bireyleri, bireylerin toplumları inşa ettiğini** kabul edebilir miyiz?

Bu durum doğruysa, kelimeler en az kelekeler kadar becerikliler, diyebilir miyiz? Ya kelimelere yüklenen anlamlar?

Varsayım 5: İzninizle, kaos kuramına güvenerek **“dilimizden olumsuz kelime, deyim ve düşünce biçimlerini ayıklayıp, olumlu kelime, deyim, ve düşünce biçimleri kullanırsak, olumlu değişim yolunda hızlı ve önemli adımlar atarız.”** diye iddia edeceğim ve teklif ettiğim öğrenimin geleceğini bu kavramlar üstüne kurgulayacağım.

Yorum 4: Olumsuz örnekler:

Eğitim – “eğmekten gelen bir kelime” (Sayın *Tınaz Titiz’in* sözüdür.). Bireye “şekil vermek” gerekliliğini ima eden kibirli-feodal bir düşünce şeklinin yansıması. Doğal olarak “kul üretimi” hedef. (İngilizcede kullanılan “education” *bireyin potansiyeline erişmesine yardım edebilmek* anlamını taşıyor. Farklı ve anlamlı.) **Eğitim kelimesini kullanmayıp, yerine içten gelen + istekle yapılan anlamlarını taşıyan “öğrenim” desek, nasıl olur?**

Kültür kelimesinin medya, siyasetçiler, ve öğrenim sistemi içinde kullanılan şekli hep “bir şey olmakla” ilgili. Mesela, “Türk olmak,” “Müslüman olmak,” vs. Türk Dil Kurumu kültür kelimesini “birlikte yapılan/üretilen şeyler” olarak tanımlıyor. Yani eğer “bir şey olmak” anlamını seçersek, “ötekini” tanımlıyoruz; “birlikte üretilen” anlamını seçersek, farklı kişilerle el ele veriyoruz, onlara sarılıyoruz. Siz hangi anlamı tercih edersiniz?

Hiç düşündünüz mü; medya, siyaset ve öğrenim sistemi neden bu anlamları yüklüyor? Yorumum: Çünkü herkes bu şekilde programlarsa, bireylerin daha kolay tetiklenmesi ve “ucuz elde edilen/kolay taraftar” olmaları mümkün. Her gün bu yaramız ne kadar kaşınıyor, farkında mıyız? **Kültür kelimesini sadece ve sadece “birlikte yapılan/üretilen” anlamıyla kullansak, nasıl olur?**

Güç / güçle elde edileni yüceltmek: Sanki olumlu bir şey gibi pişirilip, pişirilip masamıza geliyor bu kelime. Bir sürü anlamı varken, medyada en çok kullanılan “mutlak nitelik” anlamı; neredeyse, tanrısal ve erişilmez olup, geçen yüzyılın, feodal

sistemlerin sonucu. İçinde esneklik içermiyor. Ülkede bugün yüklenmiş olduğu anlamıyla **iç gücü** temsil edebilecek İngilizcedeki “*strength*” kelimesinin karşılığı değil.

Tarih “adapte olanın” yaşama şansının daha fazla olduğunu gösteriyor. Halbuki biz haberlerde ve politikacıların ağzından “*dimdik durmanın, esnek olmamanın*” daha ulvi ve geçerli yol olduğunu öğreniyoruz. Biraz da ataerkillik eklenince neden bu kadar kalp krizi yaşanıyor diye tekrar düşünelim? Kalp “*sertliği*” ne kadar sevebilir ki?

Tabii buna bağlı bir de başka yaramız daha var: *güçle* elde edilen şeyi kutluyoruz; ama futbol maçında, ama tarihe yaklaşımımızda. **Güç kelimesini ve güçle elde edileni yüceltmeyi bıraksak, nasıl olur?**

Bilgi; kullanılış şekliyle, “*bende var, sende yok*” imasını içeren bir kelime. Feodal düzenin yansıması. İnternet dünyasında bilgi her geçen gün daha yoğun paylaşıyor ve yüzlerce, binlerce bireyin etkileşimi sayesinde inşa ediliyor. Kimsenin tekelinde değil. Bilgi kelimesini kullananlar bize bir şeyler satmaya çalışıyorlar. Üstünlük taslıyorlar. Samimi değiller. Bilgi olmadan da fikir olabilir. Bilgiyi öne çıkaranlar, fikir kelimesinden ve bu kelimenin doğal olarak zamanla ekonomik ve siyasi gücü topluma yayabilme becerisinden korkanlar. **Bilgi kelimesi yerine fikir kelimesine sahip çıkalım. Ya fikir, ya fakir!**

Yaratıcılık – insanların yüzde kaç yaratıcıdır? (Cevabı aklınızda tutun lütfen.) Bu kelime süreci dışlayan, sonucu önemseyen bir yaklaşımın yansıması; Edison binlerce kere *ampulün nasıl yapılamayacağını* anladıktan sonra keşif yaptı. Keşif için öncelikli gereksinim “*deneme ve yanılma.*” “*Deneme ve yanılma*” ise 6 aylık çocuğun ayağa kalkmaya çalışırken kullandığı yöntem ve hepimize **nefes almak** kadar yakın. Durum böyleyken neden “*az sayıda insan yaratıcıdır*” kavramını taşıyan bir kelimeye bel bağlıyoruz? (Sahi sizin tuttuğunuz sayı kaçtı?) **Bu kelimeyi hiç kullanmayalım. Yerine, süreci öne çıkaran “çözüm üretimi” kavramını kullansak, nasıl olur?**

Hoşgörü/tolerans – yine sosyal, siyasi, ekonomik “*alt-üst*” kavramlarını içeren düşünce şeklinin sonucu bir kelime; ya kucaklıyoruz birbirimizi ya da sevmiyoruz; ama samimi olalım bari, neyse onu söylersek, en azından hatadan dönme zamanını kısaltmış oluruz.

Olumsuz atasözleri/deyimler:

Ateş olmayan yerden duman çıkmaz: Bu sözle herkesi zan altında bırakmak mümkün. Birlikte üretmek karşılıklı güven gerektiriyor. Bu söz her türlü karşılıklı güveni yok edebilecek bir söz. **Kullanmasak, nasıl olur?**

Olumsuz düşünce biçimleri:

“*Biz adam olmayız.*” “*Adamlar yapmış.*” Hakikaten gereksiz yaklaşımlar.

Daha fazla olsa iyi olur dediğim düşünce biçimleri:

“Komşuna sana davranılmasını istediğin gibi davran” ve “komşuna sana davranılmasını istemediğin gibi davranma.”

Örnekler bunlarla sınırlı değil. Öğrenim ve yaşamın her yanında olumsuz kelimeleri çıkarıp, olumlu kelimeleri kullanabilmemiz, düşünce şekillerimizi zamanla

olumlu olarak değiştirecek. Zamanla hem bireysel, hem de toplumsal sağlığımız ve yapıcılığımızı da olumlu olarak etkileyecek. Gidişatı olumluya çevirme açısından bu yaklaşım önemli.

Model=fırtına

Yorum 5: “Üretim” kelimesini kabul ettik ve “doğru kelimelerin” kanat çırpışıyla gidişatı olumluya çevirdik diyelim, peki bundan sonra nasıl bir yol haritası, nasıl bir okul olabilir?

Fikir kelimesine saygı duyan ve *üretim* hedefine adım adım ilerleyen bir toplum olabiliriz. Bunun için öğrenim sitemimizi daha uygun bir şekilde kurgulayabiliriz. Tek kelimeyle başlarsam, odaklanmamız ve kabul etmemiz belki daha kolay olabilir.

Üretelim.

Değer üretelim.

Kalıcı değer üretelim.

En az tüketerek kalıcı değer üretelim.

En az tüketerek ve en fazla insanı olumlu etkileyebilecek kalıcı değer üretelim.

En az tüketerek, en fazla insanı ve çevreyi en olumlu etkileyebilecek kalıcı değer üretelim.

Farklılıkları bir araya getirip, en az tüketerek, en fazla insanı ve çevreyi en olumlu etkileyebilecek kalıcı değer üretelim.

Farklılıkları bir araya getirip, bağlılıkla hedefe yönelik olarak bir arada tutup, el ele, en az tüketerek, en fazla insanı ve en geniş çevreyi en olumlu etkileyebilecek kalıcı, ilham verici değer üretelim.

Bu cümle bizim bireysel, kurumsal, ülkesel, hatta soysal (insan soyu) hedefimiz olabilir mi? Anayasamızın özeti olabilir mi? Olmaması için bir sebep var mı? Olmasının herhangi bir zararı olabilir mi? Bu yaklaşıma “**üretimin açılımı**” diyorum.

Peki farklılıkları bir araya getirip, bağlılıkla bir arada tutabilmenin bir yolu var mı? Yaşadıklarım ve öğrendiklerim aşağıdaki gibi bir *yol haritası/arayüz* olabileceğini gösteriyor. Bu yol en alt basamaktan, yukarı çıkıyor ve sonra **amaç spesifik** olarak tekrarlanıyor diye teklif etsem, ne dersiniz? Bu kavramları evrensel olarak nitelendirebilir miyiz?

Yorum6: “Üretimin yolu”

(değerler=arayüz=metodoloji):

-

Bu basamakların doğrulamasını şu şekilde yapıyorum: Dişi ve erkek arasındaki samimiyet sonucu ortaya “yaşam” çıkıyor; “yaşam” konuşuyor, dinliyor ve öğreniyor; etkileşim içinde öğrenirken ekiplerin, takımların parçası oluyor; hedef odaklı ekiplere bağlılıkla değer üretiyor.

“Hepimiz yaşam boyunca *üretim yolunu* yürüyoruz, farklı konularda, farklı ekiplere girip, üretiyoruz. Farkında olarak veya olmadan her başarımızın arkasında bu yaklaşım var. Hatta her organizma, küçük-büyük bu yolu yürüyor!” dersem, durup düşünür müsünüz?

Geldiğimiz nokta önemli olabilir. *Üretim* kelimesini hedef olarak saptayıp, bu hedefe erişimin yolunu ve değerlerini düşünüyoruz. Sorgulayıp, nefes alalım.

Alalım çünkü bu yaklaşımı kabul edersek o zaman sorgulamamız gereken şey belli: Öğrenim sistemimiz bu kavramlara ne kadar yakın? İçerik ne durumda, aktarımı ne durumda, hedefleri ne durumda?

Öğrenimin hedefi net değil. İçeriği ise ne yazık ki tüm dünyada politize olmuş durumda. Sadece içeriği değil, nasıl aktarıldığı da sorunlu.

Eğer öğrenimin amacı “*üretim*” olursa, o zaman içerik “*üretim amaçlı becerilerle*” doldurulacak. Ve bu “*üretim amaçlı beceri içeriğinin aktarımı*” yukarıdaki “*arayüz*” kullanılarak kurgulanırsa, herkesin “*üretim odaklı becerilerle donanması*” daha kolay olacak.

Öğrendiği şeyde **anlam** bulan ve tüm enerjisiyle kendini inşa eden öğrenci tiplmesi ne kadar yapıcı olabilir, farkında mıyız?

Hedefinin en sağlıklı ve anlamlı üretim olduğu, her yaşın paylaşarak öğrendiği ve içeriğin sürekli değişebileceği bir ortamda öğrenim/üretim yapılan kurum nasıl olabilir? “*Yeni okul*” bünyesinde *fikir, yetenek ve kaynakları* öngörülebilir prensiplerle bir araya getirebilirsek hızlı yol alabiliriz diye düşünüyorum. Bu prensiplerin başında mesela, üretilen değer eş olarak paylaşımı olabilir. Bu hem karşılıklı güveni, hem de motivasyonu en üst noktada tutacaktır.

Yorum 7: Hedef, “yeni okul,” üretim amaçlı beceriler (içerik), içeriğin işleme arayüzü (“*üretim yolu*”) görseli:

“*Yeni okul*” “*üretim yolunu*” kullanarak farklı özelliklerde bireyleri proje bazında bir araya getiren bir yer. Mutlaka fiziksel bir mekan olmak zorunda değil, sanal bir ortam da olabilir.

Doğal olarak “*yeni okul*” fikirlerin patentlenmesini ve gerçekleştirilebilmesi içinde kaynağı (mesela, *risk sermayesini*) barındırıyor. Risk sermayesine doğal alternatif de farklı kurumların reklam harcamalarının bir kısmını bu çeşit üretimi destekleyerek kullanması ile olur. Dolayısıyla “*yeni okul*” üreten insanlara ve üretilen metalara ihtiyacı olan kişiler tarafından finanse ediliyor.

Model *kaynak* olan kişi veya kurumun hep *kaynak* noktasında olması gerektiğini önermiyor. Paylaşım formülü belli olduğu için “*yeni okuldaki*” bireyler proje bazında fikir, yetenek veya kaynak noktalarından herhangi birinde olabiliyorlar. Asıl olan seçimleri.

İçerik: Her yaşta bireyin üretmesi mümkün. Her yaşa uygun sağlıklı düşünme, anlama, ifade, dinleme, etkileşim, takım çalışmaları, bağlılık çalışmaları yapmak mümkün. Kısaca içerik ve adımları arayüze bağlı olarak modellenmeli.

Öğretmenler: Öğretmenlerin hedef ve arayüz konularında bir sohbet sonrası, kabul ettikleri ölçüde bu modele katkıda bulunmaları mümkün. Şüpheler olacaktır. Ancak, katılımcılar ürettikçe, modele güven ve motivasyon artacaktır. Bu modelde

öğretmenler kapı açıcı, yol arkadaşı, birlikte çalışma konusunda kolaylaştırıcı rolündedir.

Aktarım şekli: Aktarım şekli kısaca “yaparak” olacak. Herkes *yaparak* öğrenecek, üretecek, kazanacak.

Bugünkü okullar (idare/fiziksel yapı): Okul idarecileri hedef ve arayüz konularında bir sohbet sonrası, kabul ettikleri ölçüde modeli benimseyecek ve kullanacaklar. Kullanım güven geliştikçe artacak ve organikleşecek. Model içinde “yeni okul” idarecileri fikir, yetenek ve kaynağı en sağlıklı şekilde bir araya getirebildikleri oranda başarılı olacaklar. Fiziksel yapı, mesela sınıflar, “içerik adımı” ve “proje bazlı” kullanılacaklar.

Böyle bir yaklaşım nasıl zihinsel yaklaşımlarla en hızlı büyür dersek?

Veli yaklaşımı: Çocuğumu hür iradesi olan bir birey olarak görüyorum; ona ve seçimlerine saygılıyım; ondan öğrenecek, onunla paylaşacak çok şeyim var; çocuğuma sonuna kadar güveniyorum; çocuğumu en kısa zamanda ve ekonomik olarak üretken ve etkin kılacak, yaklaşım bu.

Öğrenim görevlisi (yol açan, destek olan bilge) yaklaşımı: Her biri hür iradeli birey; onlarla neler paylaşabilirim, nasıl yollarını açabilirim? Birlikte neler üretebiliriz?

Siyasi erk yaklaşımı: Her vatandaşa sonuna kadar güveniyorum;

Özet ve tohum

Olumsuz kelimeleri kullanmayıp, olumluları kullanıp, üretim odaklı, herkesle el ele, paylaşımcı, adil bir öğrenim / yaşam modeli kurgulamak mümkün. Dünyanın yüzümüze tuttuğu ekoloji aynası hepimizi çözüm için birleştiriyor. Her ülkenin bu modele ihtiyacı var.

Bu yazıda geliştirilen modeli Mevlana’nın mirasçısı, farklı toplumların karışmış olduğu, üç kıta arası köprü olan, farklı kavimlerle ilişkiler kurabilme becerisine ve bu toplumların ortak içerik zenginliğine doğal olarak beşik Anadolu’da yeşertmek hem mümkün, hem de tarihin verdiği bir sorumluluk. Yaklaşım dünyaya borcumuzu ödeyebilme yolunda herkese umut olabilir.

Bu yolu yürümek için cesaret gerekli. Öğrenimin içeriğini bu kavramların etrafına sargılayıp, her yaşta üreten bireylerin olabilmesini sağlamak mümkün. Geleceği, kuşkusuz, olumlu bireyler inşa edecek. **Bu bireylerin en önemli becerileri bilgileri, paraları, çatışma aletleri değil birlikte çözüm üreten süreçler oluşturabilmek olacak.** Bu da zamanla en üretken insanların bu topraklardan çıkmasını veya buraya gelmesini garantileyebilir.

Umarım bu fikirler “daha iyi bir eğitim sistemi nasıl olur” sorgulamasına yardımcı olurlar.

Yazının başında söylemiş olduğum gibi bu yazının değerli yolcusu, bu fikirler “ne kadar evrensel, bu topraklara ne kadar uygun ve ne kadarı yaşama geçebilir” sorularına sen karar vereceksin.

Toplumlar ne tip insanları bağrına basarsa, ona benziyor; hep birlikte sevgiyle

evrene daha uyumlu bir öğrenim modeli üretelim ve paylaşalım ki, üreten insan olsun ki, topluma hizmet etsin ki, ... borcumuzu yavaş yavaş ödeyelim, aklın yolcusu, ne dersin?

Notum: Tarihçi değilim. İstanbul'da doğdum. 12 sene ABD ve 5 sene Fransa'da yaşadım. Matematik ve işletme okudum. Kurumsal satış, dağıtım, üretim, bankacılık işlerinde çalıştım. Hepsinden öğrendim. En çok üretimi sevdim. "Türkiye en hızlı nasıl kalkınır" içerikli *internetvadisi* diye bir kavram geliştirdim ve 2000 yılından beri paylaşıyorum.

Yazdıklarım gözlemlerim, yaşadıklarım, araştırmalarım, ve paylaşımlarım üstüne kurgulanmıştır. Doğal olarak bu yaklaşımın tamamını geliştirmek mümkün. Geliştirebilirsem, çok da sevinirim doğrusu.

Fikirler *benim* diyorum ama oluşumlarında 49 senede yaşadıklarımın, okuduklarımın, etkileşim içine girdiğim herkesin belli ölçüde katkısı olmuş olduğunu itiraf etmeliyim. Dolayısıyla herhangi biri bu fikirlerle veya türevleriyle ortaya çıkabilir. Daha iddialı olayım, biraz da olsa gözlem yapan, hatalardan ders çıkarmaya çalışan birçok insan aynı fikirleri derlemiş olabilir. Ancak, yolcusu ve içeriği bol bu topraklarda doğmuş olmanın yorum yapabilmek için bir şans ve avantaj olduğuna inanıyorum.

Bu yazıdaki fikirlerin tek tek değerli, ama bir dizin olarak olumlu değişimin DNA'sı gibi algılanıp, çok çok önemli olabileceğini düşünüyorum. Arşimet'in istediği gibi bir dayanak noktası da olabilir, okuyana sevgiyle sarılan bir nefes de.

Bu yazıyla ilgili görüş, fikir, geliştirme önerilerinizi paylaşmak isterseniz lütfen yazın:

Hakan.Habip@gmail.com

iletisim@PolitikaDergisi.com

[Bu yazı, Politika Dergisi Sayı 23’de yer almıştır. Tüm fazladan özellikleri ile özgün sayıyı indirmenizi salık verimiz. Sayı 23’ü indirmek için [buraya tıklayınız](#)-^[1]]

Yorumlar

- [E-Dergi Yazıları](#) [2]
- [Toplumsal](#) [3]

Kaynak URL (17/05/2024 - 21:41 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/okur-makale/nasil-bir-egitim>

Bağlantılar:

[1] <http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/PD23.zip>

[2] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/e-dergi-yazilari>

[3] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>